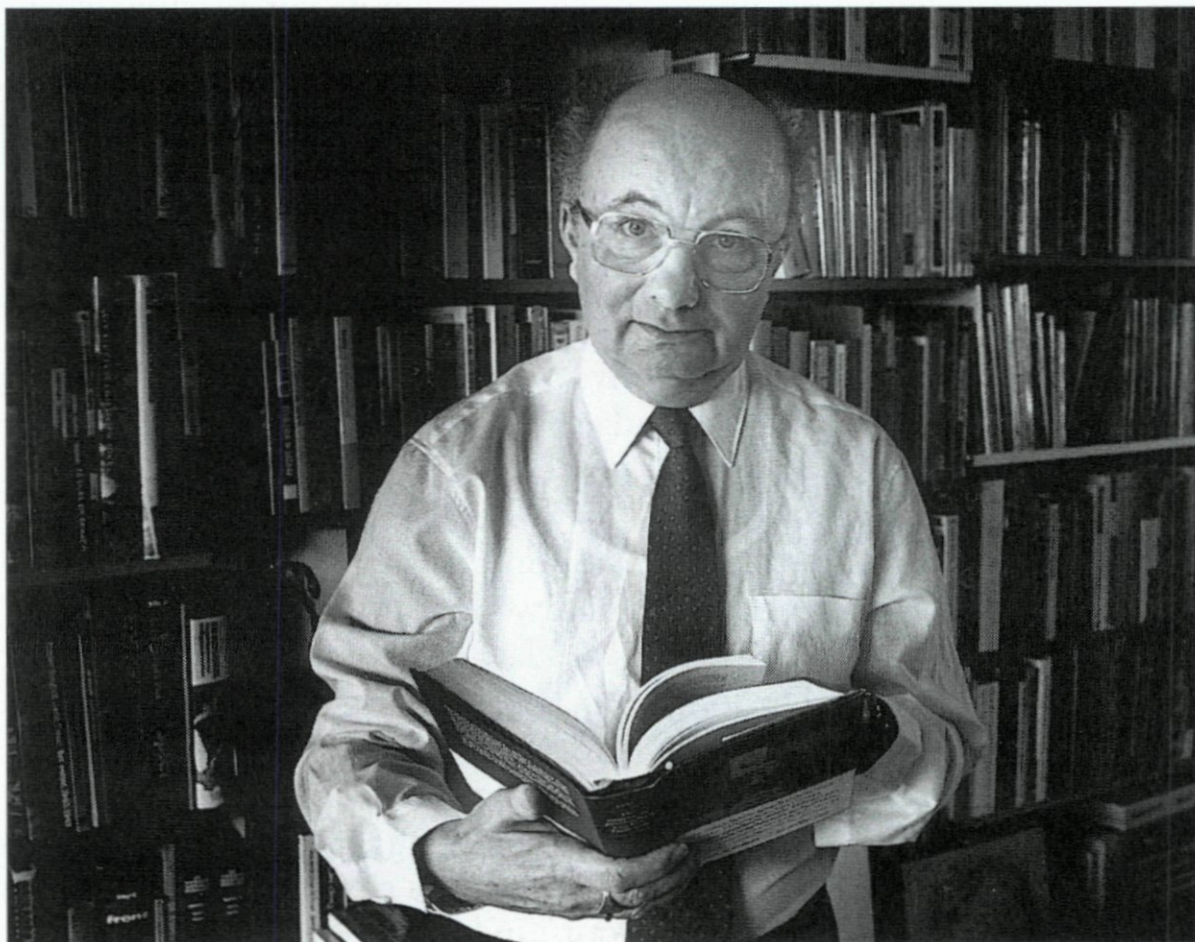

BEN MAANDAG, 1928-1999
EEN DIRECTEUR DIE JOURNALIST BLEEF

DOOR LEO PRONK

Bernardus Hendrikus (Ben) Maandag heeft een belangrijke rol gespeeld in het leven van menige Nederlandse journalist van - inmiddels - middelbare leeftijd. Jaren was hij secretaris van de hoofdredactie van *Het Vrije Volk*, ooit de grootste krant van Nederland, die in 1991 ophield te bestaan om samen met het *Rotterdams Nieuwsblad* op te gaan in een gloednieuwe krant: het *Rotterdams Dagblad*. *Het Vrije Volk*: vóór de oprichting van de eerste School voor de Journalistiek in 1966 hét opleidingsinstituut voor een flink deel van journalistiek Nederland.

Als rechterhand van achtereenvolgens de hoofdredacteuren Thijs van Veen, Ward Messer en Herman Wigbold gold Ben Maandag als de

43. Ben Maandag.

Foto *Rotterdams Dagblad*/Jaap Rozema.

man om wie je niet heen kon. Een kleine spin in het web die als boodschapper fungeerde van goed maar vooral slecht nieuws ('Je wordt overgeplaatst naar Leeuwarden. Morgen beginnen'; 'Honderdriedertig gulden declareren per jaar is teveel, dat moet volgend jaar 20 procent minder'). Het goede nieuws voor de medewerkers durfden de heren hoofdredacteuren meestal wel zelf te vertellen.

Dienstbaarheid, loyaliteit en trouw kenmerkten Ben Maandag die op 1 augustus 1999 op 71-jarige leeftijd overleed. In de 34 jaar dat hij werkte voor respectievelijk *Het Vrije Volk* en de Avondbladen Combinatie Rotterdam (ACR), waar hij als directeur in 1990 met de vut ging, heeft hij velen zien komen en gaan. Gaan vooral toen het bergafwaarts ging met de krant waarmee hij zich zo nauw voelde verbonden.

'Eigenlijk ben ik helemaal geen directeur, ik ben journalist', waren zijn laatste woorden in het afscheidsinterview dat op maandag 29 januari 1990 verscheen. Daarmee aangevend dat hij niet geheel van harte bijna acht jaar eerder de overstap had gemaakt van hoofdredactie naar directie. Maar op Ben Maandag hebben 'de bazen' vrijwel nooit vergeefs een beroep gedaan. Ook niet toen hem werd gevraagd nog een jaartje langer op zijn post te blijven dan de vut-regeling eigenlijk voorschreef.

Ben Maandag was geen bon-vivant, geen Bourgondiër, geen man van grootse meeslepende woorden en teksten. Dat was ook niet zo vreemd voor iemand met zo'n achtergrond: geboren op 9 januari 1928 in het fijn-christelijke Zwartsluis, vier jaar theologiestudie in Utrecht, enkele jaren corrector bij het *Nieuw Utrechts Dagblad*. Die functie vormde de springplank naar de journalistiek; in 1953 werd Ben Maandag redacteur bij het *Utrechts Nieuwsblad*.

In dat vak ontwikkelde Maandag zich vooral als iemand met zeer grote belangstelling voor de geschiedenis, die van de Tweede Wereldoorlog in het bijzonder. Hij was een van de weinigen die op 'Loe-voet' stond met prof. dr. L. de Jong. Kwam er weer een nieuwe aflevering uit van De Jongs standaardwerk, dan had Ben het boek al lang gelezen en lag de bespreking al klaar voor publicatie. Want Ben was de schaduw van De Jong. Hij was ook degene die de collega's voortdurend moest attenderen op de juiste schrijfwijze van de voor-naam van de geschiedschrijver: niet Lou maar Loe.

Ben Maandags grootste wens was zelf nog eens een soort standaardwerk te schrijven en wel over de geschiedenis van De Arbeiderspers. Het was hem een doorn in het oog dat er inmiddels wel boeken waren verschenen over de val van de roemruchte Rode Burcht

in Amsterdam, maar dat die niet allemaal even feitelijk, betrouwbaar en wetenschappelijk verantwoord waren. Toen in 1990 de vut aanbrak, zou Ben daarin gaan voorzien.

Vele honderden uren heeft hij gedurende een aantal jaren doorgebracht in de archieven van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis in Amsterdam, in bibliotheken, in de archieven van de krant. Anderhalf jaar had hij zichzelf gegeven om het materiaal te vergaren, te ordenen en dat boek over De Arbeiderspers te schrijven dat alle andere boeken overbodig zou maken.

Het is er helaas niet van gekomen. Hij was ongeveer halverwege toen een niet te behandelen ziekte het hem onmogelijk maakte nog goed te functioneren. Reizen ging niet meer, het praten ging hem steeds moeilijker af, op een gegeven moment werden er nog wel boeken gekocht maar kon hij zich niet meer bezig houden met zijn grootste passie, het lezen. De laatste jaren in een zorginstelling waren triest en enigszins ontluisterend. Voor zijn vrouw Gerda en zijn twee kinderen, voor zijn collega's als zij hem opzochten in een verpleeginrichting in het Zeeuwse Goes. En niet in de laatste plaats voor hemzelf omdat hij zich er zo lang van bewust is geweest dat zijn gezondheidstoestand van hem een machteloos, hulpbehoevend mens had gemaakt.